

Verschillende media besteden aandacht aan de zogenoemde 'bokkenproblematiek' in de geitenhouderij. Het Platform Melkgeitenhouderij, waarin partijen in de geitenzuivelketen samenwerken, is blij met de aandacht voor dit belangrijke onderwerp. Een beter leven voor de bokken vereist namelijk aanpassingen in het overheidsbeleid en ontwikkeling van de markt voor bokkenvlees. Zo kunnen bokken de ruimte krijgen die ze verdienen. Omdat dit onderwerp vragen oproept en kan leiden tot oordelen op basis van emotie, zetten we de feiten over bokken op een rij.

1. Op de Nederlandse melkgeitenbedrijven komen ieder voorjaar, tijdens de zogenoemde lammertijd, de jonge geiten ter wereld. De helft daarvan betreft bokken, die geen melk gaan geven.
2. Geitenhouders streven er naar om de bokken zelf groot te brengen of dit te laten doen door een gespecialiseerd bedrijf, een zogenoemde bokkenmesterij. Zo kunnen de bokken verantwoord groeien tot ze, op een gemiddelde leeftijd van vier weken, slachtrijp zijn.
3. Voor het welzijn van de bokken is een goede verzorging op jonge leeftijd cruciaal. Om dat te stimuleren is de geitensector in 2018 gestart met de uitvoering van het Plan van Aanpak Welzijn Geitenlammeren. Daarbij is de geitenhouder verantwoordelijk voor het welzijn van de jonge bokken op zijn eigen bedrijf en van de bokken die hij onderbrengt bij een bokkenmester. Het plan resulteert in duidelijke verbeteringen, zoals minder bokkensterfte op jonge leeftijd.
4. Om het gezond opgroeien van de bokken lonend te maken, is afzet van het bokkenvlees een belangrijke voorwaarde. En daar wringt de schoen. Het vlees van de bokken moet grotendeels tegen lage prijzen worden geëxporteerd naar landen als Spanje, Portugal, Frankrijk en Italië. Door de corona maatregelen is afzet naar horeca in die landen deels weggefallen. Verkoop tegen lonende prijzen in eigen land is lastig, omdat de Nederlandse consument (nog) weinig animo toont. Bij onvoldoende afzetmogelijkheden kan het bokkenvlees alleen verwerkt worden in voer voor huisdieren.
5. De meeste bokkenmesters hebben hun activiteiten inmiddels gestaakt. De oorzaken hiervan zijn de geitenstops van de provincies, problemen rondom vergunningen, marginale resultaten als gevolg van lage opbrengstprijzen en de eisen aan het dierenwelzijn in het Plan van Aanpak. Het betekent dat geitenhouders steeds vaker op het eigen bedrijf een oplossing creëren voor het laten opgroeien van de bokken.
6. Afgelopen jaren zijn helaas maatregelen van kracht geworden die deze ontwikkeling frustreren. Door de provinciale geitenstops kunnen geitenbedrijven geen stal bouwen om de bokken zelf in groot te brengen. En de landelijke regels voor (milieu)-vergunningen laten geen ruimte voor het houden van extra bokken.
7. Bij onvoldoende mogelijkheden voor huisvesting en afzet rest alleen het jong slachten van de dieren. Dan kan het vlees alleen verwerkt worden in voer voor huisdieren. Uit de kamerbrief van 9 juli 2021 blijkt dat jaarlijks 15 tot 25 procent van de bokjes wordt geslacht binnen 14 dagen na geboorte.
8. Inmiddels is op aandrang van het Platform Melkgeitenhouderij een regeling getroffen zodat geitenbedrijven met voldoende stalruimte hun bokken groot kunnen brengen zonder dat ze een boete krijgen in het kader van de (milieu)vergunning. Die maatregel is in mei 2020 van kracht geworden. Dit verlicht de situatie enigszins, maar is niet voldoende om de lammertijd zonder problemen te laten verlopen.
9. Het Platform Melkgeitenhouderij dringt er bij overheden (landelijk en provinciaal) op aan om nog bestaande belemmeringen weg te nemen, zodat alle geitenhouders hun bokken op het eigen bedrijf groot kunnen brengen. Daarmee kunnen ze voldoen aan de eisen in het Plan van Aanpak Welzijn Geitenlammeren van het Platform Melkgeitenhouderij.
10. Het grootbrengen van de bokken is een belangrijk onderdeel is van een verantwoorde geitenhouderij. Dat vereist niet alleen een goed overheidsbeleid, maar ook goede afzetmogelijkheden voor het bokkenvlees. De geitensector werkt daar aan door verbetering van het imago van bokkenvlees (www.ontdekdegeit.nl). Consumenten kunnen helpen om bokken de ruimte te geven die ze verdienen.
11. Sinds 2018 is er binnen de biologische melkgeitensector afgesproken om een steeds groter percentage van de bokjes geboren op het eigen bedrijf biologisch af te mesten. In 2022 worden op alle biologische melkgeiten bedrijven alle bokjes biologisch afgemest tot een minimale leeftijd van 21 dagen.